

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อยกเลิกบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับ
ศาลรัฐธรรมนูญ และจัดตั้งคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

เหตุผล

โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญสร้างขึ้นเพื่อให้ใช้อำนาจที่รัฐธรรมนูญ
มอบให้ ในการทำหน้าที่รักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ แต่ศาลรัฐธรรมนูญได้ใช้อำนาจ
หน้าที่นั้นไปในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบรัฐธรรมนูญและหลักนิติรัฐประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการใช้
อำนาจซึ่งมีผลเป็นการเพิ่มถ้อยคำที่ไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ การใช้อำนาจที่สร้างความเคลือบแคลงสงสัย
แก่สาธารณชนว่าเข้าเป็นฝ่ายทางการเมืองเพื่อทำลายอีกฝ่ายหนึ่ง การใช้อำนาจที่มีผลขยายเขตอำนาจของ
ตนเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ การใช้อำนาจตีความรัฐธรรมนูญที่ส่งผลประหลาดและผิดพลาดอย่าง
ชัดแจ้ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อำนาจที่มีผลเป็นการยับยั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญซึ่ง
รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ทั้งที่ไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้อำนาจศาล
รัฐธรรมนูญเข้าแทรกแซงกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ไม่ว่าจะในขั้นตอนใด จากพฤติการณ์
ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญได้ขยายแดนอำนาจของตนออกไปจนกลายเป็นองค์กรที่อยู่เหนือ
รัฐธรรมนูญและอยู่เหนือองค์กรทั้งปวงของรัฐ มีผลเป็นการทำลายหลักนิติรัฐประชาธิปไตยลงอย่าง
สิ้นเชิง ศาลรัฐธรรมนูญถูกก่อตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญก็เพื่อรักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ
แต่วัตถุประสงค์และภารกิจดังกล่าวกลับไม่บรรลุผลและถูกทำลายไปโดยศาลรัฐธรรมนูญเอง นอกจากนี้
การได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยังขาดความชอบธรรมทางประชาธิปไตย เพราะไม่ยึดโยงกับ
ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย อันเป็นลักษณะสำคัญของศาลรัฐธรรมนูญในประเทศเสรี
ประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทำได้ยากในทางปฏิบัติ และแม้จะ
เปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ก็ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิรูปองค์กรที่ทำหน้าที่
รักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้

ร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

.....
.....

มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช”

มาตรา ๒ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ ของหมวด ๑๐ ศาล ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น หมวด ๙/๑ คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๙๖/๑ ถึงมาตรา ๑๙๖/๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

“หมวด ๙/๑
คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๙๖/๑ คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญมีหน้าที่พิทักษ์ประชาธิปไตยและ
นิติรัฐ รักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนด

การใช้อำนาจของคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย หลักการแบ่งแยกอำนาจ และหลักการประกันสิทธิและเสรีภาพ

มาตรา ๑๙๖/๒ คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญแปดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของประธานรัฐสภาจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลซึ่งได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสามคน
- (๒) บุคคลซึ่งได้รับเลือกโดยวุฒิสภา จำนวนสองคน
- (๓) บุคคลซึ่งได้รับเลือกโดยคณะรัฐมนตรี จำนวนสามคน

มาตรา ๑๙๖/๓ บุคคลผู้ซึ่งจะได้รับเลือกเป็นตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ
- (๓) เป็นผู้เคารพและยึดมั่นหลักการนิติรัฐประชาธิปไตย
- (๔) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางรัฐธรรมนูญ
- (๕) ไม่เคยดำรงตำแหน่งตุลาการรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๖) ไม่เคยดำรงตำแหน่งในองค์กรใดที่ตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๔๙ หรือโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๑๙๖/๔ การเลือกตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๙๖/๒ (๑) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญจำนวนสามคน ซึ่งอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ความเห็นชอบเป็นรายบุคคล มติให้ความเห็นชอบต้องลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบกับชื่อบุคคลใด ให้ชื่อบุคคลดังกล่าวเป็นอันตกไป และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญรายใหม่เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ จนกว่าจะครบสามคน

มาตรา ๑๙๖/๕ การเลือกตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๙๖/๒ (๒) ให้ประธานวุฒิสภาเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญจำนวนสองคน ซึ่งอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้วุฒิสภาลงมติให้ความเห็นชอบเป็นรายบุคคล มติให้ความ

เห็นชอบต้องลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบกับชื่อบุคคลใด ให้ชื่อบุคคลดังกล่าวเป็นอันตกไป และให้ประธานวุฒิสภาเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญรายใหม่เพื่อให้วุฒิสภาลงมติเห็นชอบ จนกว่าจะครบสองคน

มาตรา ๑๙๖/๖ การเลือกตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๙๖/๒ (๓) ให้นายกรัฐมนตรีเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญจำนวนสามคน เพื่อให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๑๙๖/๗ ให้ผู้ได้รับเลือกตามมาตรา ๑๙๔/๔ มาตรา ๑๙๔/๕ มาตรา ๑๙๔/๖ ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานรัฐสภาทราบ

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญและตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๙๖/๘ ประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญและตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญและตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญและตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๙๖/๙ ในกรณีที่ประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญและตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๑๙๖/๔ ถึงมาตรา ๑๙๖/๖ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญหรือตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๙๖/๔ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกโดยวุฒิสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๙๖/๕ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่เป็นตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกโดยคณะรัฐมนตรี ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๙๖/๖ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งให้นำบทบัญญัติ
มาตรา ๑๙๖/๗ มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๙๖/๑๐ ประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญและตุลาการพิทักษ์ระบอบ
รัฐธรรมนูญต้องไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพประจำอื่นใด

มาตรา ๑๙๖/๑๑ องค์คณะของตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและ
ในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าห้าคน คำวินิจฉัยของ
คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญให้ถือตามเสียงข้างมาก เว้นแต่จะมีบัญญัติเป็นอย่างอื่นใน
รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่มติวินิจฉัยมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้คำร้องเป็นอันตกไป

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญให้มีผลเป็นการทั่วไปและเป็น
เด็ดขาด ผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และหน่วยงานทั้งปวงของรัฐ

วิธีพิจารณาของคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๙๖/๑๒ คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญมีหน่วยธุรการของคณะตุลาการ
พิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญที่เป็นอิสระโดยมีเลขาธิการสำนักงานคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญเป็น
ผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ ต้องมาจากการ
เสนอของประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญและได้รับความเห็นชอบของคณะตุลาการพิทักษ์
ระบอบรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำนักงานคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญมีอิสระในการบริหารงานบุคคล
การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๙๖/๑๓ ห้ามมิให้คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญกระทำการใดอันมีผล
เป็นการขัดขวางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๙๖/๑๔ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๗ มาตรา ๒๐๐ มาตรา ๒๐๑ และมาตรา
๒๐๒ มาใช้บังคับกับคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๕ บรรดาการใดที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาล
รัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

บรรดาการใดที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานศาล
รัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

บรรดาการใดที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

บรรดาการใดที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖ ให้แก้ไขคำว่า “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายเป็นคำว่า “คณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ” ทุกแห่ง

ให้แก้ไขคำว่า “ประธานศาลรัฐธรรมนูญ” ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายเป็นคำว่า “ประธานคณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ” ทุกแห่ง

ให้แก้ไขคำว่า “ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ” ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายเป็นคำว่า “ตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ” ทุกแห่ง

ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ” ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายเป็นคำว่า “สำนักงานคณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ” ทุกแห่ง

ให้แก้ไขคำว่า “เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ” ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายเป็นคำว่า “เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ” ทุกแห่ง

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ดำรงตำแหน่งอยู่พ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๘ บรรดาการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญ

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญในวาระเริ่มแรกหลังจากที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ให้เรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญรอการพิจารณาไว้ก่อนจนกว่าตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญจะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญในวาระเริ่มแรกหลังจากที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ให้ระยะเวลาที่เกี่ยวกับการเสนอคำร้องและการดำเนินคดีที่ค้างสะดุดหยุดอยู่ และให้เริ่มนับระยะเวลาต่อไปเมื่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๙ ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการเลือกตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญตาม มาตรา ๑๙๖/๔ มาตรา ๑๙๖/๕ และมาตรา ๑๙๖/๖ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ ให้ดำเนินการให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ
คณะตุลาการพิทักษ์ระบอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๙๖/๑๑ วรรคสาม มีผลใช้บังคับภายในหกสิบวันนับ
แต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี